

मराठी अभ्यासक्रम (नवीन)

२०२१-२०२२

एम्. ए. भाग २ / सत्र ४

अनिवार्यअभ्यासपत्रिका क्र. ४: २सामाजिक भाषाविज्ञान

संगणक क्रमांक -404502

- उद्दिष्टे - १) सामाजिक भाषाविज्ञान या अभ्यासक्षेत्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती यांचे आकलन करून घेणे.
२) भाषिक समाज, व्यक्ती, सामाजिक व्यवहार आणि भाषिक व्यवहार यांचे परस्परसंबंध जाणून घेणे
३) सामाजिक भाषाविज्ञानातील महत्त्वाच्या संकल्पनांचा अभ्यास करून त्याद्वारे भाषेचे समाजातील स्थान लक्षात घेणे.
४) सामाजिक भाषाविज्ञानातीलसंशोधनपद्धती माहीत करून घेणे

निष्पत्ती (PSO)- १) भाषेच्या समाजातील वापराविषयीचेआकलन वाढेल.

- २) भाषाविषयक वादांची कारणमीमांसा करता येईल.
३) भाषेच्या सामाजिक अभ्यासाची वस्तुनिष्ठ पद्धती कळेल.
४) साहित्याच्या भाषेचे आकलन वाढेल.

क्र.	अभ्यासघटकांचे विवरण	श्रेयांक	तासिका	गुण
१	सामाजिक भाषाविज्ञान: स्वरूप आणि व्याप्ती <ul style="list-style-type: none">सामाजिक भाषाविज्ञान या अभ्यासक्षेत्राचे स्वरूपव व्याप्तीभाषिक समाज / भाषा - गटभाषेच्या भौगोलिक सीमा, सामाजिक बोली, भाषिक परिवर्तनेभाषा - भेद, भाषिक विषमता, भाषिक गंड	१	१५	२५
२	सामाजिक भाषाविज्ञानातील महत्त्वाच्या संकल्पना <ul style="list-style-type: none">भाषासंपर्क - वाचापालट, वाचासरमिसळआणि उसनवारीद्विभाषिकता, बहुभाषिकता आणि भाषानियोजनसंभाषणाचे सामाजिक दंडकसंभाषण आणि सत्ता व जवळीक	१	१५	२५
३	भाषा आणि सत्ताकारण <ul style="list-style-type: none">भाषा आणि सत्ताप्रमाणभाषा व बोली - परस्परसंबंधभाषा आणि लिंगभेदभाषा आणि आर्थिक वर्गव्यवस्थाभाषा आणि जाती / वर्ण व्यवस्था	१	१५	२५
४	सामाजिक भाषाविज्ञानातीलसंशोधन <ul style="list-style-type: none">भाषा, विचार आणि संस्कृतीभाषिक वापराचे संशोधन व भाषिक संरचनेतील परिवर्तनअमेरिकन संशोधनभाषिक क्षमता आणि संप्रेषण क्षमता	१	१५	२५

	• सैद्धांतिक भाषाविज्ञान आणि सामाजिक भाषाविज्ञान - परस्परसंबंध			
एकूण		४	६०	१००

अंतर्गत परीक्षापद्धती - १) २५ गुणांच्या दोन परीक्षा घेणे आवश्यक आहे. त्यांच्या गुणांची सरासरी काढून ते अंतर्गत परीक्षेचे गुण मानावे.

२)या विषयाची अंतर्गत परीक्षा घेताना प्रकल्प / वर्गपरीक्षा / लघुप्रकल्प याच्याप्रमाणेच वस्तुनिष्ठ परीक्षापद्धतीचाही समावेश करणे आवश्यक आहे.

- संदर्भसाहित्य -
- १) सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराजप्रकाशन प्रा. लि., पुणे २००६
 - २) आधुनिकभाषाविज्ञान, संपा.- डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९
 - ३) आधुनिकभाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, डॉ. मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, १९९५.
 - ४) वैखरी: भाषा आणि भाषाव्यवहार, डॉ. अशोक केळकर, मुंबई, १९८३
 - ५) भाषा: इतिहास आणि भूगोल- डॉ. ना. गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई, आ. २, १९८५
 - ६) भाषा आणि संस्कृती - डॉ. ना. गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई, आ. २, १९८५
 - ७) मराठीच्या प्रमाणभाषेचे स्वरूप - डॉ. सुहासिनी लद्दू, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ, नागपूर, १९८३